

cipet under Hovedforhandlingen og ved den særlige Forberedelse, hvis Udkastet atter i Overensstemmelse med, hvad der paa de fleste Steder er brugt, men maatte paa en mindre korrekt Maade er gennemført, har indført Noget, vi ikke kjende efter vor nuggjældende Proces, at den Sigtede har Afgang til at kræve en Forprøvelse af Anklagen og mulig altsaa en Ufoisning paa Grundlag af, at det Frembragte er utilstrækkeligt, inden det kommer til Hovedforhandlingen, Noget, hvorpaa man i Kommissionen har ment at maatte lægge desto mere Vægt, jo mere man fordrer Anklagens Repræsentation, Statsanklageinstitutionen, udrustet med saamegen Magt, saa mange Virkemidler, som der overhovedet maatte udkræves, før at den kunde naae sit Maal, og denne Tanke er altsaa endelig ogsaa gennemført ved Rettsmidler. Det er derfor det, som helt igjennem behersker Udkastet, og i hvis Belysning det først faar sin fulde Interesse, at den indeholder en mundtlig og offentlig Proces, med andre Ord, Udkastet prætenderer at give en efter Nutidens Krav fuldstændig, en efter den andre Steder vundne Erfaring lempet, mundtlig og offentlig Anklageproces illebet for den skriftlige og hemmelige Forhørsproces, som i sit Princip nu er Reglen hos os. Men saa er der jo endelig det tredje Punkt, den tredje Side, som paatrænger sig ved dette Udkast, og som ligeledes er eiendommelig for Straffeprocessudkastet, Noget, det ikke har tilfælles med Udkastet om den borgerlige Rettspleie, og det er Indførelsen af Nævningeinstitutionen overensstemmende med Grundlovens Bud. I den Tid, altsaa over 30 Aar, som ere forløbne, efter at Grundloven af 1849 første Gang udtalte denne Fordring, har Nævningeinstitutionen gjort meget betydelige Erobringer i Lovgivningerne. Den er rykket op til vor Sydgrænse derved, at den gjælder i hele det tydske Rige, og den er bleven indført ogsaa i Rusland. Der er overordentlig faa Lande, som ikke have Nævningeprocessen; men jeg vil ikke dermed paastaa, at den Erobringsgang, som Nævningeinstitutionen har foretaget, har været ganske uden Tørne, eller at der ikke har været reist meget alvorlige og meget vægtige Angreb paa den, og jeg vil heller slet ikke paastaa, at der ikke er overordentlig Meget i disse Angreb, som har fuld Berettigelse, og at der ikke er mange urigtige Betragtningssmaader, mange uklare Forsvarsgrunde for Institutionen, hvorved man i dens Barndom — det vil sige dens Barndom paa Europas Fastland — rykkede i Marken, og hvis Lomhed, hvis Mangel paa Betydning er bleven godtgjort. Nævningeinstitutionen har ogsaa været undergivet en streng og ingenlunde altid uberegtiget Kritik. Den har ogsaa haft en anden Vanskelighed at kæmpe mod, idetmindste efter hvad der meddeles saa hyppig i Tydskland, at man maa tro, det er sandt, og det er da den, at den langt fra er populær blandt dem, af hvem

der netop kræves, at de skulle være Nævninger; det er et lidet yndet Gærv. Men medens disse Ting altsaa maa siges at være komne frem i dette lange Tidrum og altsaa have bidraget til at tage nogle af de Støtter bort, hvormed man havde ment i sin Tid at kunne støtte Nævningeinstitutionen, saa kan det tillige ikke negtes, at Forsvaret for Institutionen under denne Nødvendighed, under Trykket af de Angreb, som fandt Sted, har været nødsaget til at gaa noget dybere tilbunds, mindre at lade sig nøie med Betragtninger af mere overfladisk Betydning, har maattet gjøre sig mere klart, om der dog ikke er nogen processuel berettiget Tanke i Nævningeinstitutionen, og særlig har maattet ty til at gjøre et omhyggeligere og grundigere Studium af det engelske Forbillede — thi det er det jo allevegne for hele Europas Fastland; det er i England, Forbilledet for Nævningeprocessen bør søges — for at undersøge, hvorledes Grundtanken egentlig er bleven opfattet der, og om det er en rigtig Maade, hvorpaa den er overført i Fastlandets Lovgivinger. Og denne Undersøgelse, mener jeg, har ført til vigtige og betydelige Resultater, som gjøre det muligt at give — efter min Overbevisning — Nævningeinstitutionen det, den ikke kan undvære: foruden sin anden Berettigelse tillige en processuel Berettigelse. Jeg vil nemlig aldeles ikke opponere mod den Betragtning, som jo ligger nær, at Nævningeinstitutionens Hovedberettigelse eller en Del af dens Berettigelse skal ligge i en politisk Betragtning, jeg vil ikke gjøre mig til Organ for et Angreb paa denne Betragtning, men jeg vil blot sige, at den Betragtning er ganske utilstrækkelig, at ligesom man gennemfører paa Lovgivningsmagtens Omraade Folkets Deltagelse i den lovgivende Magt, saaledes bør paa Rettspleiens eller Strafferetspleiens Omraade Folkets Deltagelse i den dømmende Magt gennemføres gennem Nævningeinstitutionen, som altsaa skal betyde dette. Det er en Betragtning, som kan have sin Berettigelse, men den er aldeles ikke tilstrækkelig til at give Nævningeinstitutionen den Støtte, den maa have mod de talrige Angribere, som rykke i Mærken med det Spørgsmaal, om det kan gaa an at indføre en Institution, og det i de allervigtigste Sager, naar det ikke kan godtgøres, at den ialfald formodningsvis sikrer en bedre og retfærdigere Afgjørelse af den enkelte Sag. Det kan være godt nok med den politiske Frihed i Lovgivningsmagten, thi hvem lider Skade, hvis Lovene ikke ere gode? Det gjør Samfundet, og saa har man den Erstatning, hvis Lovene ere flette, at Samfundet kan trøste sig med selv at have givet dem, men i Processen kan den Enkelte, der faar den uretfærdige Dom, ikke trøste sig med, at det er Samfundet, der gjør det, thi derved er han lige ilde faren. Derfor siger jeg, at det er utilstrækkeligt at fremhæve denne Betragtning, men man maa ved en Institution, der gjør Krav paa